

HAYAT BİLGİSİ ÖĞRETİM PROGRAMI KAZANIMLARININ VE DERS KİTAPLARININ GÜVENLİ YAŞAM AÇISINDAN İNCELENMESİ*

EXAMINATION OF LIFE SCIENCE CURRICULUM ATTAINMENTS AND TEXTBOOKS IN TERMS OF A SAFE LIFE

Rumeysa DEMİR¹

Nur Leman BALBAĞ²

Metin DEMİR³

Başvuru Tarihi: 4.12.2023 Yayına Kabul Tarihi: 6.07.2024 DOI: 10.21764/maeuefd.1400257

(Araştırma Makalesi)

Özet: Bu çalışmada Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nın ve ders kitaplarının güvenli yaşamla ilgili kazanımlar ve etkinlikler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel araştırma desenlerinden temel nitel araştırma deseniyle yürütülmüştür. Veri kaynağı olarak 1.2.3. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı ve ders kitapları kullanılmıştır. 1.2.3. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nda ve ders kitaplarında "güvenli yaşam, güvenli hayat, güvenli" kavramları taratılarak araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırma sonuçlarına göre İlkokul 1. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nda ve ders kitaplarında "Okulumuzda Hayat, Evimizde Hayat, Güvenli Hayat ve Doğada Hayat" üniteleri kapsamında güvenli yaşam ile ilgili 11, İlkokul 2. sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nda ve ders kitaplarında yalnızca "Güvenli Hayat" ünitesinde 6 ve 3. sınıf düzeyinde ise "Okulumuzda Hayat ve Güvenli Hayat" ünitelerinde güvenli yaşam ile ilgili 8 kazanıma ve bunlarla örtüşen etkinliklere ulaşılmıştır. Hayat Bilgisi Öğretim Programı'ndaki kazanımların 2. ve 3. sınıf düzeyinde güvenli yaşam açısından sınırlı olduğu, 1. sınıf düzeyinde ise yeterli olmadığı belirlenmiştir.

Anahtar Sözcükler: *Hayat Bilgisi, güvenli hayat, kazanım, etkinlik*

Abstract: In this study, it was aimed to examine the life science curriculum and textbooks in terms of achievements and activities related to safe living. The research was conducted with the basic qualitative research design, one of the qualitative research designs. Grade 1.2.3 Life Science curriculum and textbooks were used as data sources. The research was carried out by scanning the concepts of "safe life, safe life, safe" in the 1st, 2nd, 3rd grade Life Science curriculum and textbooks. According to the results of the research, 11 learning outcomes related to safe life within the scope of "Life in Our School, Life in Our Home, Safe Life and Life in Nature" units in the 1st grade Life Science curriculum and textbooks, 6 learning outcomes related to safe life only in the "Safe Life" unit in the 2nd grade Life Science curriculum and textbooks, and 8 learning outcomes related to safe life in the "Life in Our School" and "Safe Life" units at the 3rd grade level and activities overlapping with them were reached. It was determined that the learning outcomes in the Life Sciences curriculum were limited in terms of safe life at the 2nd and 3rd grade level, while they were not sufficient at the 1st grade level.

Keywords: *Life science, safe life, attainment, activity*

¹ Öğretmen, MEB, Türkiye, rumeysagokmendemir7@gmail.com, ORCID: 0000-0002-4435-0382

² Doç. Dr. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Türkiye, nur.balbag@dpu.edu.tr ORCID: 0000-0002-5166-9076

³ Prof. Dr. Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Türkiye, metin.demir@dpu.edu.tr ORCID: 0000-0001-9223-7811

Giriş

İnsan bireysel ve toplumsal özelliklere göre yenilenmeye uygun bir varlıktır. Bugünün dünyasındaki yenilikler, kültürleri ve bireyleri de etkilemekte olup ihtiyaçların şekillenmesinde rol oynamaktadır. Günümüzde insanların gerek sanal gerekse gerçek hayatla ilgili güven algılarındaki değişimle güvenli yaşam, kaçınılmaz bir olgu hâline gelmiştir. Örneğin, artık dijital vatandaşlık sorumluluk sahibi vatandaş olma göstergelerinden biridir. Dolayısıyla dijital ortamlarda bilinçli ve güvenli hareket edebilme ihtiyacı önem arz etmektedir (Çubukcu ve Bayzan, 2013). İçinde bulunduğumuz yüzyılda da güven kavramı gerek bireylerin gerekse toplumun ihtiyaçlarıyla bağlantılı olarak ön plana çıkmaktadır. Bu durum, ihtiyaçların analizine uygun olarak planlanmış öğretim programlarının hayata geçirilmesi, bireylerin dolayısıyla toplumun geliştirilmesine katkı sağlamaktadır (Ocak ve Gündüz, 2006). Çocukların edindikleri deneyimlerle temel yaşam becerileri farkındalıklarını kazanması ve bunların sürekliliğinin sağlanması önemlidir (Puspita vd., 2020). Güven kavramı öğrencilerin temel yaşam becerileri edinme sürecinde etkili olmaktadır (Mitchell, 2008).

Kavramsal olarak 13. yüzyılda ortaya çıkmış olan (Hann, 1968, aktaran Kartal, 2010) güven, etimolojik olarak M.Ö. 500’lü yıllara dayanan, sosyal ve bireysel dengenin sağlanmasında gerekli olan bir ön kabul olarak ifade edilmektedir (Möllering, Bachmann ve Lee, 2004). Tarih boyu bireyin güvende kalma arayışı sonucu ortaya çıkan (Güvercin, 2004) güvenlik kavramı ise “tehditlerden ve korkulardan uzak kalma, bir tehdidin olmaması” olarak tanımlanmaktadır (Özcan, 2011:447-448). Bu açıdan bakıldığında güven ve güvenlik kavramları birbiriyle örtüşmektedir.

İnsan yaşamının temelini oluşturan güven ve güvenlik kavramları hiç şüphesiz eğitim psikolojisinin de konusu olmuştur. Bu bağlamda Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisinde, insanın güvenlik ihtiyacının karşılanmadan sevgi, saygı, ait olma vb. diğer sosyal ihtiyaçlarının tamamlanmasının mümkün olmadığı ifade edilmektedir. Sağlıklı ve mutlu bireylerin ortaya çıkması için Maslow ihtiyaç hiyerarşisinde, fiziksel ihtiyaçları takip eden güvenlik ihtiyacının karşılanması gerekmektedir.

Bireysel ve sosyal yaşam faaliyetleri sürerken, bireylere kişisel gelişime açık eğitim fırsatlarının tanınması, güvenli yaşam ile ilgili doğru adımlar atılmasını desteklemektedir (Samygin ve

Vereshchagin, 2014). Temel eğitimde güvenli yaşama dair mihenk taşı derslerden biri Hayat Bilgisi dersi (Tezcan, 2019). Çünkü öğrencilerin gerçek yaşamla ilgili bilgi, beceri ve alışkanlıklar edinmesine katkı sağlayan Hayat Bilgisi dersinde (Döndü ve Bayram, 2019), güvenli yaşam farkındalığı olan sağlıklı bireyler yetiştirme amaçlarıyla konunun ilgili üniteler altında ele alınması dersin doğası gereği olağandır. Öğretim programlarının uygulanmasını etkileyen faktörler ele alındığında bireylerin yaşam koşulları, eğitim ortamı, eğitim kaynakları ön plana çıkmaktadır. Hayat Bilgisi dersinde çeşitli okuma kaynakları ve dijital öğretim materyalleri kullanılsa da öğretim programına uygun olarak düzenlenen ders kitapları önem teşkil etmektedir (Şahin, 2002). İyi bir ders kitabının niteliği, öğretim programına uygunluk ve programın amacına hizmet etme (geçerlik) ile içerdiği etkinlikler aracılığıyla sürecin yürütülmesinde öğretmenlere destek olmaktır (Tutsak ve Batur, 2011).

Hayat Bilgisi ders kitaplarının, içeriği ve öğretim programına uygunluğu bağlamında farklı araştırmalar yapılmıştır. Bu araştırmalara besin ve beslenme (Aktaş, 2011), temel evrensel değerler (Candan ve Ergen, 2014), öz düzenleme becerileri (Sıcak, 2016), çocuk hakları (Dündar ve Hareket, 2016), yapılandırmacılık felsefesi (Sözer ve Yıldırım, 2017), dijital okur yazarlık (Altun, 2019; Esemen ve Sadioğlu, 2019); sıfır atık (Önal, Kaya ve Çalışkan, 2019); anahtar yetkinlikler (Taneri, 2020); değer öğretimi (Gökçe, 2021); zorbalık kavramı (Sönmez, 2021) örnek gösterilebilir. Araştırmaların zamansal olarak son on yılda yoğunlaştığı söylenebilir. Bunun nedeninin program geliştirme sürecinin dinamikliğiyle açıklanabileceği düşünülmektedir. Çünkü ülkemizde, öğretim programında köklü değişiklikler yapılan 2005 yılı referans alınarak 2009, 2015, 2107 ve 2018 yıllarında öğretim programları güncellenmiş, Hayat Bilgisi ders kitaplarında da bu değişimin yansımaları görülmüştür.

İnsanın temel ihtiyaçları düşünüldüğünde, eğitim hayatının ilk yıllarında karşılaşılan Hayat Bilgisi dersi kapsamında güvenli yaşam farkındalığının ve becerilerinin desteklenmesi gerekmektedir. Literatür incelendiğinde Öcal, Çakır ve Özelmacı'nın (2016) güvenli yaşam ile ilgili afetten korunma temelli araştırması dışında Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nın ve ders kitaplarının incelendiği araştırmalara rastlanmamıştır. Bu araştırma Hayat Bilgisi Öğretim Programı kazanımlarının ve ders kitaplarındaki etkinliklerin "güvenli yaşam" açısından incelenmesine yönelik eksikliğin giderilmesine katkı sağlanması bakımından önem taşımaktadır. Araştırmanın amacı Hayat Bilgisi Öğretim Programı kazanımlarını ve ders kitabı etkinliklerini güvenli yaşam

bakımından incelemektir. Bu amaçla alt problemlere yanıt aranmıştır; (1) 1.2.3. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nda güvenli yaşamla ilgili hangi kazanımlar yer almaktadır? Bu kazanımların ünitelere göre dağılımı nasıldır, (2) 1.2.3. sınıf Hayat Bilgisi ders kitaplarında, güvenli yaşam ile ilgili hangi etkinlikler yer almaktadır?

Yöntem

Araştırma Deseni

Bu araştırma temel nitel araştırma deseni ile gerçekleştirilmiştir. Yorumlamacı bir şekilde nitel araştırma yapılmasını sağlayan bu desen eğitim araştırmalarında yaygın olarak kullanılan bir desendir (Merriam,2009). Temel nitel araştırmada gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama teknikleri kullanılır, olay ve olgular doğal ortamında gerçekçi ve olduğu gibi ortaya konularak nitel bir süreç izlenir (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırma kapsamında bu desenin kullanılmasının amacı Hayat Bilgisi Öğretim Programı kazanımlarını ve ders kitaplarını güvenli yaşam açısından temel düzeyde anlamaktır.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubu 1.2.3. sınıf Hayat Bilgisi ders kitapları ve 1.2.3. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı'ndan oluşmaktadır. Çalışma grubunun oluşturulmasında zaman ve maliyet tasarrufu (Özmen, 2000:182) açısından kolaylık sağlanması adına örneklem alınmıştır. Bu doğrultuda amaçlı örnekleme yöntemi olan ölçüt örnekleme (Patton, 2002; Yıldırım ve Şimşek, 2013) yaklaşımından faydalanılmıştır. Amaçlı örnekleme, araştırmaya dair daha derin bilgiler edinebilmeye yönelik veri kaynaklarının seçilmesinde kullanılmaktadır (Patton, 2002). Bu araştırmada Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu Başkanlığınca Kütahya'daki ilkokullarda okutulması uygun görülen Hayat Bilgisi ders kitapları ölçüt olarak belirlenmiştir. Bu ölçütlere uygun olan 1.2.3. sınıf Hayat Bilgisi ders kitaplarına ait bilgiler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1

Veri Kaynaklarına Ait Bilgiler

Kitap Adı	Yıl	Yazar Adı	Yayınevi
Hayat Bilgisi Öğretim Programı 1.2.3	2018		
HB 1 Ders Kit.	2022	Ejder Demir	Kök Yayıncılık
HB 2 Ders Kit.	2022	Pınar Yetimoğlu	Ata Yayıncılık
HB 3 Ders Kit.	2022	Rahime Birdoğan	Dizin Yayıncılık

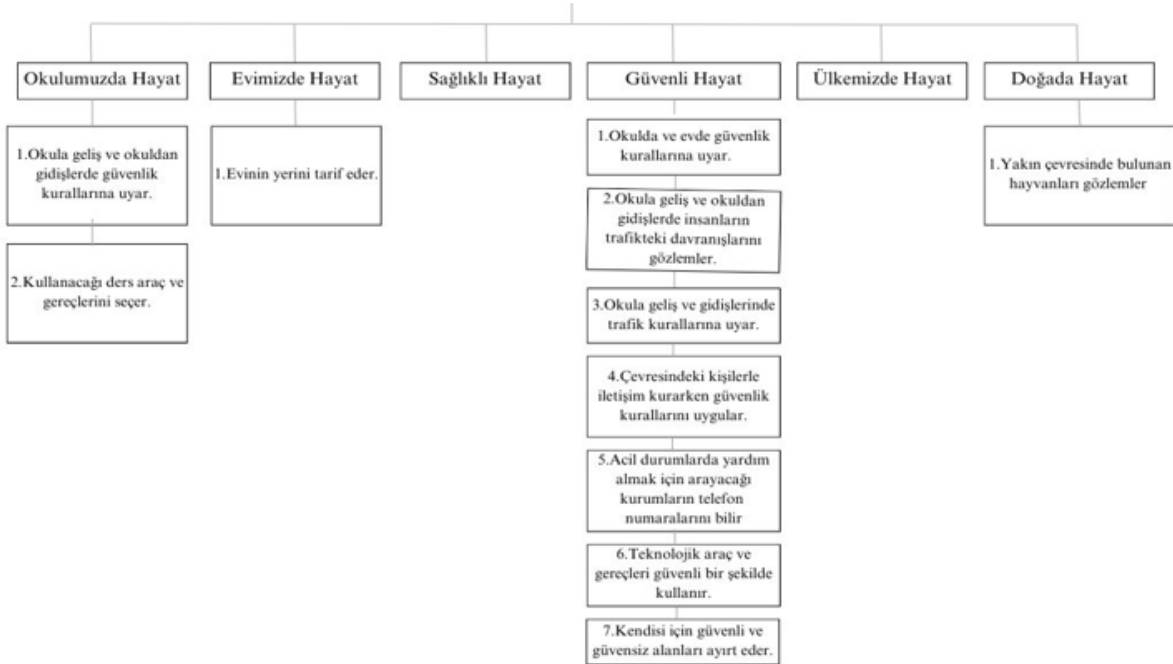
Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verileri doküman analizi ile incelenmiştir. Doküman analizi, araştırma konusuna ait bilgileri kapsayan, belirli bir süreçte üretilen belgelerin analizi biçiminde ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2018). Dokümanlar, temel nitel araştırma yöntemlerinde kullanılabilen, ulaşılması kolay kaynaklardır (Lincoln ve Guba, 1985, aktaran Özden ve Cavlazoğlu, 2015). Araştırmanın veri kaynaklarında “güvenli yaşam, güvenli hayat, güvenli” kavramları taratılmış ve bulgular şekillere yansıtılmıştır. Araştırmada sadece 1.2.3. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı ve ders kitaplarının veri kaynağı olarak kullanılmış olması bir sınırlılık olabilir fakat incelenen programın Türkiye’deki Hayat Bilgisi 1.2.3. sınıf dersi için temel bir dayanak olması bu sınırlılığı azaltmaktadır. Araştırmada nitel verilerde kullanılan inandırıcılık, tutarlık, aktarılabilirlik ölçütlerinden faydalanılmıştır (Lincoln ve Guba, 1985, aktaran Yıldırım ve Şimşek, 2021). Araştırmanın tutarlılığını ve teyit edilebilirliğini sağlamak için veri toplama sürecinden, veri analizine kadar uygulanan adımlar uzman görüşüne sunulması gerekmektedir (Yalman ve Uzunöz, 2021). Araştırmanın inandırıcılığının (iç geçerlik) sağlanması adına, veri toplamada ve verilerin analizinde Hayat Bilgisi alanında uzman bir akademisyen ve 18 yıllık deneyimi olan bir sınıf öğretmenin uzman görüşüne başvurulmuştur. Öncelikle araştırma kapsamında seçilen kitabın uygunluğu konusunda öğretmenin görüşüne başvurulmuş ve öğretmenin görüşleri doğrultusunda uygun olduğu sonucuna varılmıştır. Analizler gerçekleştirilmiştir. Analizler sonucunda akademisyen ve öğretmenin görüşleri doğrultusunda son düzenlemeler yapılmış ve bulgular yazılmıştır. Aktarılabilirliğin sağlanması amacıyla araştırma süreci detaylı olarak betimlenmiş, bulgularda sıkça doğrudan alıntılar kullanılmıştır. Ayrıca kitaptaki görsellere yer verilmiştir. Araştırmanın yöntem bölümünde çalışma grubu, veri toplama süreci ve verilerin analizi derinlemesine açıklanmıştır.

Hayat Bilgisi Öğretim Programı ve Talim Terbiye Kurulu Başkanlığınca Kütahya ilinde ders materyali olarak kullanılması uygun görülen Hayat Bilgisi ders kitapları, güvenli yaşam açısından incelenmiştir. Araştırma sorusunu yanıtlamaya katkı sağlayan bulgular, alt başlıklar olarak verilmiştir.

Hayat Bilgisi 1.2.3. Sınıf Öğretim Programında Yer Alan Güvenli Yaşam ile İlgili Kazanımlar ve Kazanımların Ünitelere Göre Dağılımı

Araştırmada Hayat Bilgisi 1. Sınıf Öğretim Programı incelenerek, güvenli yaşam ile ilgili kazanımlar ve bu kazanımların ünitelere göre dağılımı Şekil 1’de verilmiştir.

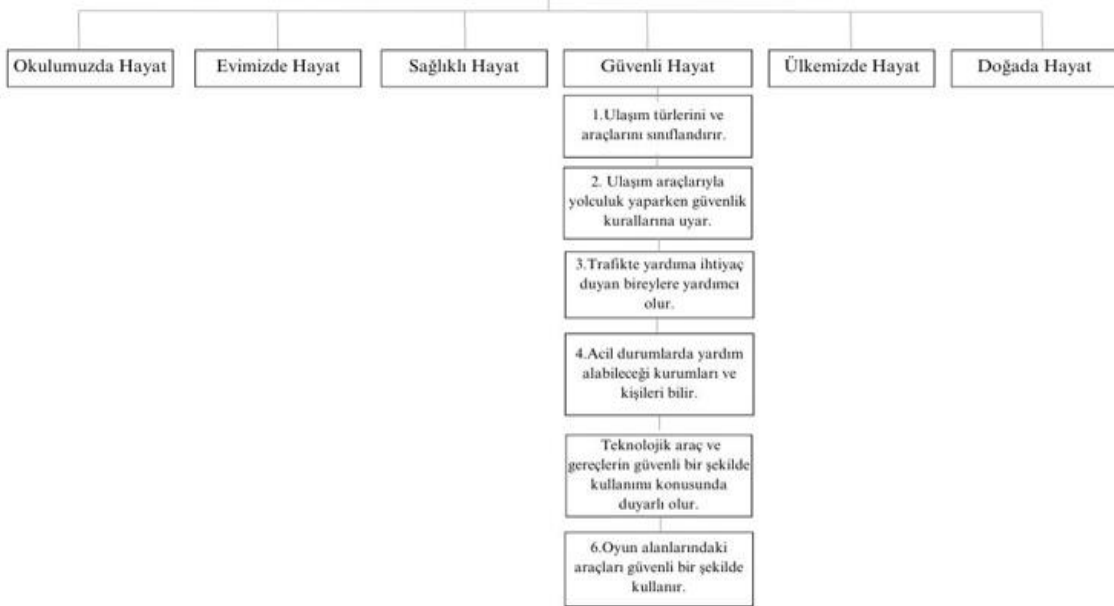
Şekil 1. "Güvenli Yaşam" konusu ile ilgili kazanımların ünitelere göre dağılımı (1. sınıf)

Şekil 1’deki Hayat Bilgisi 1. Sınıf Öğretim Programı’nda güvenli yaşam ile ilgili yer alan kazanımlar ve kazanım açıklamaları incelendiğinde, 1. ünitenin 1. kazanımının açıklamasında, öğrencilerin okul servisinde ve yaya olarak okul yolunda karşılaşabileceği kişi ve durumlarla ilgili güvenlik kurallarına uymasına dikkat çekilmektedir. 2. kazanımın açıklamasında ise ders araç gereçlerinin güvenli kullanımı üzerinde durulmaktadır. 2. üniteye kazınımın açıklamasında aile iletişim numarası, adres gibi bilgilerin öğrencinin yanında bulunması, bilgilerin gizliliğinin

güvenlik açısından önemli olduğu vurgulanmaktadır. 3. ünite güvenli yaşama yönelik bir kazanım ya da kazanım açıklamasına ulaşılmamıştır. 4. ünite yer alan 7 kazanımın tamamının güvenli yaşamla ilgili olduğu görülmüştür. 5. ünite Ülkemizde Hayat'ta güvenli yaşam ile ilgili bir kazanım ya da kazanım açıklamasına rastlanmamıştır. 6. üniteki kazanıma ait açıklamada hayvanlarla ilgili gözlem yaparken güvenlik kurallarına dikkat edilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Araştırmada incelenen Hayat Bilgisi 1. Sınıf Öğretim Programı'nda, 4. ünite Güvenli Hayat ünitesindeki tüm kazanımların güvenli yaşamla ilişkili olduğu görülmektedir. Ünitenin adı ve konusu bakımından araştırılan kavramları birebir içeriyor olmasının bu duruma sebep olabileceği düşünülmektedir. 1. ünite Okulumuzda Hayat, 2. ünite Evimizde Hayat, 6. ünite Doğada Hayat'ta da güvenli yaşamla ilişkili kazanımlara rastlanırken 3. ünite Sağlıklı Hayat ve 5. ünite Ülkemizde Hayat'ta herhangi bir kazanıma ulaşılamamıştır. Bununla ilgili olarak bireysel ve sosyal yaşantı eğitiminin ilk adımı olan 1. Sınıf Hayat Bilgisi dersinin güvenli yaşamla ilgili kazanım sayısı bakımından gözden geçirilebileceği düşünülmektedir.

Araştırmada incelenen Hayat Bilgisi 2. Sınıf Öğretim Programı'nda yer alan güvenli yaşam ile ilgili kazanımlar ve bu kazanımların ünitelere göre dağılımı Şekil 2'de gösterilmiştir.

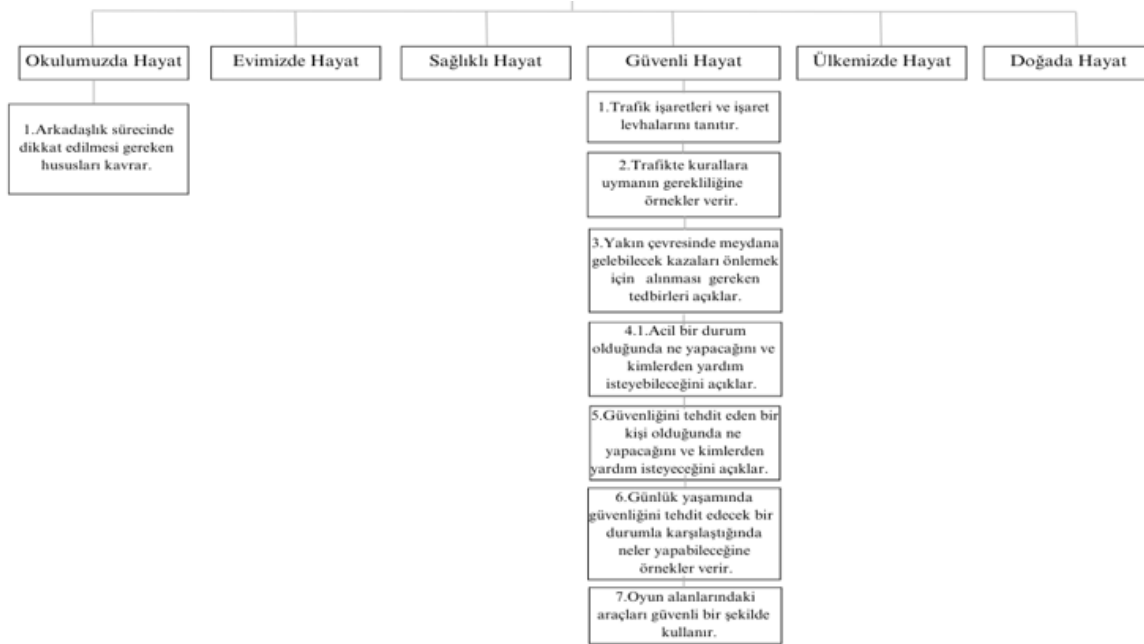
Şekil 2. "Güvenli Yaşam" konusu ile ilgili kazanımların ünitelere göre dağılımı (2. sınıf)

Şekil 2 incelendiğinde 2. sınıf düzeyinde 1. ünite Okulumuzda Hayat, 2. ünite Evimizde Hayat, 3. ünite Sağlıklı Hayat, 5. ünite Ülkemizde Hayat ve 6. ünite Doğada Hayat ünitelerinde güvenli

yaşamla ilgili bir kazanım veya kazanım açıklamasının bulunmadığı görülmektedir. Güvenli Hayat ünitesinde yer alan 6 kazanımın tamamının ve açıklamalarının güvenli yaşamla ilgili olduğu tespit edilmektedir.

Araştırma kapsamında incelenen Hayat Bilgisi 2. Sınıf Öğretim Programı'nda, 4. ünite Güvenli Hayat ünitesinde yer alan tüm kazanımların güvenli yaşamla ilişkili olduğu görülmektedir. Bunun temel gerekçesinin, ünitenin başlığının güvenli yaşamla ilgili kavramları içermesi olduğu düşünülmektedir. Bu ünite dışındaki diğer ünitelerde güvenli yaşamla ilgili herhangi bir kazanım ve kazanım açıklamasının bulunmaması, Hayat Bilgisi dersinin günlük hayatla doğrudan ilişkili olması açısından bir boşluk oluşturmaktadır.

Araştırmada Hayat Bilgisi 3. Sınıf Öğretim Programı da güvenli yaşam açısından incelenmiştir. Ulaşılan kazanımlar ve kazanımların ünitelere göre dağılımı Şekil 3'te verilmiştir.

Şekil 3. "Güvenli Yaşam" konusu ile ilgili kazanımların ünitelere göre dağılımı (3. sınıf)

Şekil 3'e göre 3. sınıf düzeyinde, 1. ünite Okulumuzda Hayat' ta yer alan kazanımın açıklamasında arkadaşlık, dostluk süreçlerinde önem verilmesi gereken değerler arasında güven kavramı vurgulandığı tespit edilmiştir. Ayrıca 4. ünite Güvenli Hayat' ta yer alan 7 kazanımın ve kazanım

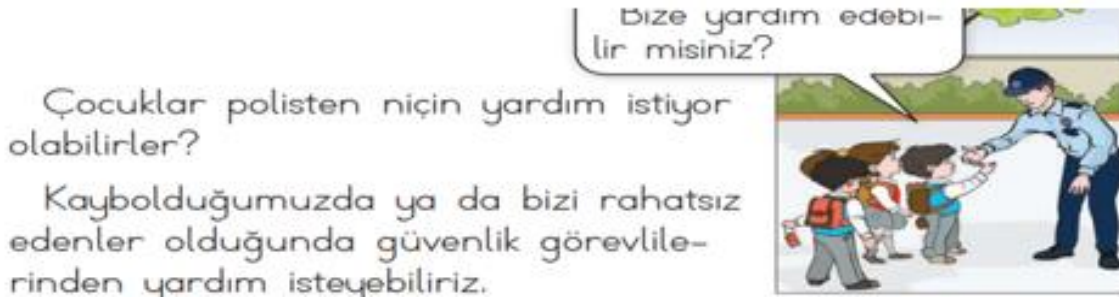
açıklamalarının güvenli yaşam ile ilgili olduğu belirlenmiştir. Şekil 3’te de görüldüğü üzere 1.ünite ve 4. ünite haricinde güvenli yaşama ilişkin kazanımlar yer almamaktadır.

Hayat Bilgisi 3. Sınıf Öğretim Programı’ndaki Güvenli Hayat ünitesinde yer alan tüm kazanımların ve kazanım açıklamalarının güvenli yaşamla ilgili olması, ünitenin adının güvenli yaşamla ilgili kavramları içermesiyle ilişkilendirilebilir. Yanı sıra Okulumuzda Hayat ünitesi dışında güvenli yaşam ile ilgili herhangi bir kazanım ve kazanım açıklamasının bulunmamasının, Hayat Bilgisi dersi açısından bir eksiklik olduğu söylenebilir.

Türkiye’de uygulanmakta olan öğretim programları sarmal olarak düzenlenmiştir. Buna göre 1.2.3. sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı’nda yer alan kazanımların birbiriyle bağlantılı olması beklenmektedir. 1. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı’nda, 4 ünite, 2. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı’nda tek ünite, 3. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı’nda ise iki ünite güvenli yaşamla ilgili kazanım ve kazanım açıklamaları yer almaktadır. Buna göre 1.2.3. sınıfların tamamında, diğer ünitelerde güvenli yaşamla ilişkili kazanım ve kazanım açıklamalarının bulunmamasının bir eksiklik olduğu düşünülmektedir.

Hayat Bilgisi 1.2.3. Sınıf Ders Kitabında Yer Alan Güvenli Yaşam ile İlgili Etkinlikler

Hayat Bilgisi 1. sınıf kitabında, “Okul Yolunda” konu başlığı altında, “Kaybolduğumuzda ya da bizi rahatsız edenler olduğunda güvenlik görevlilerinden yardım isteyebiliriz.” ifadesi görülmektedir. Bu bulguya ait Görsel 1 aşağıda verilmiştir.

Görsel 1

Görsel 1’ deki etkinlik incelendiğinde, bireyin okul yolunda güvenliğini sağlamak adına neler yapabileceği ile ilgili bulgulara rastlanmıştır. Bu etkinliğin ‘HB.1.1.3.’ kazanımı ile ilişkili olduğu görülmektedir.

“Okul Kuralları” başlığı altında “Arkadaşlar, okulda düzeni sağlamak ve can güvenliğimizi korumak için kurallar konulmuştur. Okulumuzun kurallarını öğrenelim ve bunlara uygun davranalım.” bulgusunda, okul kurallarıyla güvenli yaşam arasında kurulan ilişki görülmektedir. “Etkinliklere Katılıyorum” başlığı altında, “Adresimi Biliyorum” konusunda güvenli yaşam bulgularına rastlanmıştır. “Bu Ünite de Neler Öğrendik?” bölümünde, güvenli yaşamın aile bireyleriyle ilişkisine dayalı bulgulara rastlanmıştır. İlgili etkinlik görsellerinden bir örnek Görsel 2’ de verilmiştir.

Görsel 2

Görsel 2’ deki etkinlik incelendiğinde aile içi güvenli yaşama dair duyuşsal kavramların öne çıktığı görülmektedir. Görsel 2’ de yer alan etkinlik ‘HB.1.2.2’ kazanımıyla ilişkili olarak yer aldığı görülmektedir. Kazanımlar ve kitaplardaki etkinlikler incelendiğinde duyuşsal olarak ‘güven’ kavramının çok fazla yer almadığı görülmektedir.

Hayat Bilgisi ders kitabı “Güvenlik Kuralları, Güvenli Yolculuk, Trafik Kuralları, Güvenli İletişim, Yardıma İhtiyacım Var, Teknolojik Araç ve Gereçlerin Kullanımı, Güvenli-Güvensiz Alanlar” ve

ünite sonunda yer alan “Bu Ünite Neler Öğrendik?” konu başlıkları altında güvenli yaşamla ilgili pek çok bulguya rastlanmıştır.

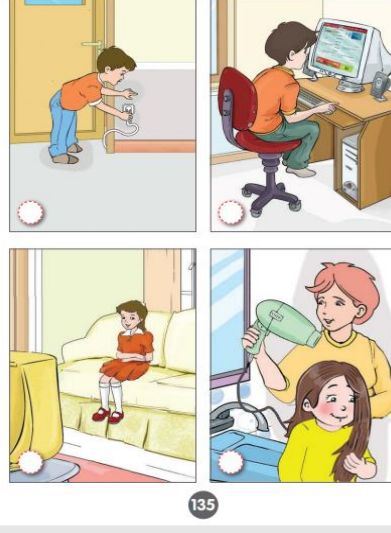
Yapalım, Öğrenelim ▶ Neler Gerekli?
• Kırmızı boya kalemi

Güvenli İletişim
Aşağıdaki ifadeleri okuyalım. Bu ifadelerden doğru ve yanlış olanları belirleyelim. İlgili kutuyu boyayalım.

İfadeler	Doğru	Yanlış
Tanımadığımız kişilerin uygun olmayan tekliflerini reddederiz.		
Evimizin adresini ve telefon numarasını herkese verebiliriz.		
Genel ağda kullandığımız adımızı ve parolamızı başkaları ile paylaşmamız doğru değildir.		
Genel ağı ailemizin denetiminde kullanmamız daha güvenlidir.		
Evde yalnız olduğumuz zamanlarda tanımadığımız kişilere kapıyı açabiliriz.		
Tanıdığımız kişilerle karşılaştığımızda onları selamlarız.		

128

Aşağıdaki çocuklardan hangilerinin yaptıkları hatalıdır? İşaretleyelim ve nedenini söyleyelim.

Görsel 3

Görsel 4

Görsel 3 ve 4 incelendiğinde, Görsel 3’te “Güvenli iletişim” konu başlığında ve “HB.1.4.4” kazanımıyla ilişkili olarak yer aldığı görülmektedir. Görsel 4’ ün ise Teknolojik araç ve gereçlerin güvenli kullanılması ile ilgili etkinlikler olduğu ve “HB.1.4.6.” kazanımıyla ilişkili olarak yer aldığı görülmektedir.

Hayat Bilgisi 2. sınıf ders kitabına yönelik yapılan incelemede, “Grupla Çalışma Kurallarına Uyarım” konu başlığı altında, “Görev paylaşımı yaparken adil davranıp güven ortamı oluşturmalıyız.”, “Adresimi Biliyorum” konu başlığı altında, “Teşekkür ederim. Güvenliğim için adresimi güvenlik görevlileri ile paylaşmam gerektiğini okulda öğrenmişim.” bulgularına rastlanmıştır. Bu bulgular Görsel 5’te verilmiştir.

Görsel 5

Görsel 5 incelendiğinde, gideceği adresi bulamayan bir çocuğun, güvenlik görevlisinden yardım istediği görülmektedir. Görsel 5'in "HB.2.2.3" kazanımıyla ilişkilendirildiği görülmektedir. Bireyin günlük yaşam güvenliğinin sağlanmasında görsel içeriğindeki konunun işlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca somut işlem döneminde olan ilkökul 2. sınıf öğrencilerine kazandırılmak istenen içeriğin görsel öğelerle sunulması etkili ve kalıcı öğretimin gerçekleşmesi için oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Hayat Bilgisi 2. sınıf ders kitabı "Güvenli Hayat" ünitesindeki tüm konu başlıkları altında güvenli yaşamla ilişkili bulgular görülmüştür. "Oyun Araçlarını Güvenli Kullanırım" konu başlığında yer alan etkinlik Görsel 6'da verilmiştir.

ETKİNLİK

Aşağıdaki araçları kullanırken almanız gereken güvenlik önlemleri nelerdir? Yazınız.

123

Görsel 6

Görsel 6 incelendiğinde “HB.2.4.6” kazanımıyla ilişkilendirildiği belirlenmiştir.

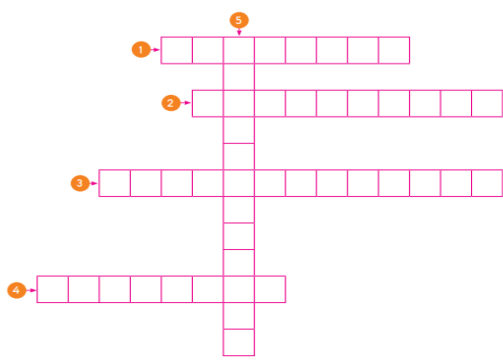
Hayat Bilgisi 3. sınıf ders kitabında “Arkadaşlık Güzeldir” etkinliği ve “Güvenli Hayat” ünitesindeki etkinliklerin tamamında güvenli yaşamla ilişkili bulgular yer almaktadır. Bu bulgular, “Trafik İşaretlerini Öğreniyoruz, Trafikte Kurallara Uyalım, Önlem Alalım, Acil Durumlarda Ne Yapmalıyız? , Güvenliğimiz Önemli, Güvenliğimizi Tehdit Edecek Durumlar, Oyun Alanlarında Güvenliğimiz” konu başlıkları altında toplanmıştır.

GÜVENLİ HAYAT

Etkinlik Yapıyorum

1- Aşağıdaki çengel bulmacayı çözünüz.

1. Trafikğin akışını kesmemek için bir yolun altından geçirilen geçit
2. Taşıt yolunda yayaların güvenli geçebilmelerini sağlamak üzere trafik işaretleri ile belirlenmiş alan
3. Sokaklarda ve caddelerde yayaların yürümesi için yapılmış yüksek yer.
4. Trafikğin akışını kesmemek için bir yolun üstünden geçirilen köprü biçiminde yaya yolu
5. Trafikte düzeni ve güvenliğini sağlamakla görevli kişi

105

Görsel 7

GÜVENLİ HAYAT

Etkinlik Yapıyorum

1- Aşağıda verilen durumlara karşılaşırsanız nasıl davranırsınız? Nedenleriyle birlikte birlikte yazınız.

Okula giderken birisi size babanızın arkadaşı olduğunu söyleyerek evinizin adresini sordu.

Okul çıkışında birisi size annenizin rahatsızlandığını ve sizi hastaneye götürmek için geldiğini söyledi.

2- Güvenliğinizi tehdit eden bir kişi veya durum olduğunda kimlerden yardım istersiniz? Yazınız.

Cevremizde güvenliğimizi tehdit eden bir kişi veya durum olduğunda ne yapmalıyız?

116

Görsel 8

Görsel 7 ve 8 incelendiğinde, Görsel 7'nin "Trafikte Güvenlik" konu başlığıyla ve "HB.3.4.1" kazanımıyla ilişkilendirildiği görülmektedir. Ayrıca bu kazanımın bulmaca yöntemiyle sunulmasının öğrencilerin ilgisini çekeceği düşünülmektedir. Görsel 8'in ise "Güvenliğimiz Önemli" konu başlığı ve "HB.3.4.5" kazanımı ile ilişkilendirildiği görülmektedir.

Hayat Bilgisi 3. Sınıf ders kitabında "Güvenliğimizi Tehdit Edecek Durumlar" konu başlığı altındaki etkinlik Görsel 9'da verilmiştir.

GÜVENLİ HAYAT

Etkinlik Yapıyorum

Aşağıdaki olağanüstü durumlarda nasıl davranılmalıdır? Yazınız.

Akran baskısı ile karşılaşıldığında:

Deprem ve sel sırasında:

Suç kaynağı kişiler, gruplarla karşılaşıldığında, terör ve savaş durumunda:

Olağanüstü durumlar sırasında neler yapılmalıdır?

119

Görsel 9

Görsel 9’da yer alan soru cevap etkinliği incelendiğinde “Güvenliğimizi Tehdit Edecek Durumlar” konu başlığı ve “HB.3.4.6” kazanımıyla ilişkilendirildiği görülmektedir.

1.2.3. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı’nda yer alan “Güvenli Hayat” ünitesinde, “güvenli yaşam, güvenli hayat, güvenli” kavramları kazanımlarda doğrudan yer almasa da bu ünitenin bir bütün olarak güvenli yaşamla ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Hayat Bilgisi 1.2.3. sınıf ders kitaplarının tamamı incelendiğinde, araştırmada ifade edilenler dışında güvenli yaşam ile ilgili bir bulguya rastlanmamıştır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

1.2.3. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı (2018) kazanımları incelendiğinde, güvenli yaşamla ilgili kazanımların sınıf düzeylerinde dengeli dağıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu kazanımların içeriği incelendiğinde, özellikle güvenli hayat ünitesi kazanımlarının sarmal olarak Öğretim Programında yer aldığı görülmektedir. Hayat Bilgisi Öğretim Programı’ndaki (2018) güvenli yaşama yönelik kazanımların dağılımı incelendiğinde, Güvenli Hayat ünitesinin tüm kazanımlarında ya da kazanım açıklamalarında güvenli yaşamın vurgulandığı sonucuna ulaşılmıştır. Güvenli yaşama dair diğer bulgularda, 3. sınıf düzeyinde yalnızca bir kazanım olduğu belirlenmiş olup 2. sınıf düzeyinde hiçbir kazanıma rastlanmamıştır. 1. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim

Programı kazanımlarında ise Güvenli Hayat ünitesi dışında dört kazanıma daha ulaşılmıştır. Bu sonuçlara göre güvenli yaşam kavramının kazandırılması bağlamında 2. ve 3. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı kazanımlarının sınırlı olduğu, 1. sınıf düzeyinde de yeterli olmadığı ifade edilebilir. Bireylerin bir konuya ait bilgi ve becerilerinin artırılmasının, günlük hayata dair olumlu tutum ve davranış geliştirmeye katkı sağlayacağı öngörülmektedir. Öğrenme sürecinde bir kavramın öğrenilmesi, öğrenilenlerin uygulanması, farklı durumlarda karşılaşılan problemlere çözüm yolları üretilmesi ve farkındalık sahibi tutum ve davranış sergilenmesi önemlidir (Bümen, 2006; Özden, 2005). Buna bağlı olarak Hayat Bilgisi Öğretim Programlarında “güvenli yaşam” gibi yaşamın tüm alanlarını ilgilendiren bir konuda daha fazla kazanıma yer verilmesinin gerekli olduğu düşünülmektedir.

Hayat Bilgisi ders kitapları incelendiğinde, 1. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı’ndaki güvenli yaşamla ilgili tüm kazanımlara uygun etkinliklerin var olduğu sonucuna ulaşılmıştır. 2. sınıf Hayat Bilgisi dersinde “Güvenli Hayat” ünitesi dışındaki ünitelerde güvenli yaşamla ilişkili kazanımlar olmasa da ders kitabındaki etkinliklerde güvenli yaşam bulgularına ulaşılması dikkat çekmektedir. 3. sınıf Hayat Bilgisi ders kitabında, 3. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı’ndaki güvenli yaşam ile ilgili kazanımların tamamına yönelik etkinliklerin yer aldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlardan hareketle, nicelik bakımından 1. Sınıf ve 3. Sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı kazanımları ile ders kitabı etkinliklerinin örtüştüğü düşünülmektedir. 2. sınıf düzeyinde ise kazanımlara oranla ders kitaplarında güvenli yaşam vurgusunun daha fazla olduğu görülmektedir. Eğitim ortamında yaparak yaşayarak öğrenmeye dayalı uygulamalı etkinlikler, öğrencilerde kalıcı öğrenmeyi, öğrendiklerini uygulama becerilerini, özgüveni ve motivasyonu desteklemektedir (Şeker, 2005; Aşkar ve Erden 1987). Güvenli yaşamın, günlük yaşamla paralel uygulamalara açık bir alan olduğu düşünüldüğünde tüm sınıf düzeylerindeki ders kitaplarında yer alan etkinliklerin daha çok kâğıt üzerinde gerçekleştirilen etkinlikler olduğu, yaparak yaşayarak öğrenme etkinliklerine yeteri kadar yer verilmediği düşünülmektedir. Bu açıdan bakıldığında içerik olarak 1.2.3. sınıf Hayat Bilgisi ders kitabı etkinliklerinin sınıf düzeylerine uygun olduğu fakat daha çok kâğıt üzerinde gerçekleştirmeye yönelik etkinlikler olması sebebiyle uygulanabilirlik açısından eksikliklere sahip olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak, güvenli yaşam kazanımlarının ders programlarında ünitelere göre eşit dağılmadığı ve yeterli olmadığı; özellikle 2. sınıf düzeyinde bu durumun daha belirgin olduğu; ders kitaplarında

yer alan güvenli yaşamla ilgili etkinliklerle öğretim programı kazanımlarının genel olarak örtüştüğü, etkinliklerin sınıf düzeyine uygunluğunun sağlandığı fakat içerik bakımından bazı sınırlılıklara sahip olduğu belirlenmiştir.

Hayat Bilgisi Öğretim Programı ve ders kitaplarının incelendiği araştırmalar incelendiğinde, temel evrensel değerler (Candan ve Ergen, 2014), yapılandırmacılık felsefesi (Sözer ve Yıldırım, 2017), sıfır atık (Önal vd., 2019), anahtar yetkinlikler (Taneri, 2020), değer öğretimi (Gökçe, 2021), zorbalık kavramı (Sönmez, 2021) konulu araştırmalarda yalnızca Hayat Bilgisi ders kitaplarının incelendiği belirlenmiştir. Öz düzenleme becerileri (Sıcak, 2016), çocuk hakları (Dündar ve Hareket, 2016), ulusal değerler (Esemen ve Sadioğlu, 2019) konulu araştırmalarda da yalnızca Hayat Bilgisi Öğretim Programı ve kazanımlar incelenmiştir. Aktaş'ın (2011) besin ve beslenme, Altun'un (2019) dijital okur yazarlık üzerine yapmış oldukları araştırmalarda ise bu araştırmaya paralel olarak Hayat Bilgisi Öğretim Programı kazanımlarının ve ders kitaplarının birlikte incelendiği görülmüştür fakat “güvenli yaşam” ile ilişkili Hayat Bilgisi Öğretim Programı kazanımları, ders kitaplarındaki etkinliklerle ilgili yönelik herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Temel eğitimin ilk yıllarında karşılaşılan Hayat Bilgisi dersinde, öğretim programına ve ders kitaplarına güvenli yaşama yönelik kazanım ve etkinliklerin dahil edilmesi, öğrencilerin en temel ihtiyaçlarından biri olan güven kavramına yönelik bilgi ve becerilere sahip olmaları bakımından önem arz etmektedir. Dolayısıyla Hayat Bilgisi Öğretim Programı'nın program geliştirme komisyonunca değerlendirilerek, güvenli yaşam bakımından zenginleştirilmesi önerilebilir. Hayat Bilgisi ders kitapları etkinliklerinin niteliğinin artırılarak yaparak yaşayarak öğrenmeye dayalı etkinliklere kitaplarda daha fazla yer verilebilir. Bu araştırma ilkökul 1.2.3. sınıf Hayat Bilgisi Öğretim Programı ve ders kitaplarındaki güvenli yaşam kazanım ve etkinliklerinin incelenmesiyle sınırlıdır. Daha sonra süreçlerde güvenli yaşam ile ilgili kazanımların ve etkinliklerin öğrenci düzeyine uygunluk, işlevsellik ve uygulanabilirlik açısından öğretmen ve öğrenci görüşlerinin alındığı araştırmalar yapılabilir.

Kaynakça

- Aktaş, N. (2011). İlköğretim 1-3. sınıf hayat bilgisi ders programının besin ve beslenme ile ilgili kazanım ve etkinlikler açısından incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 26, 23-31.
- Aşkar P. ve Erden M. (1987). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeği. *Çağdaş Eğitim*, 121, 8-11.
- Binbaşıoğlu, C. (2003). *Hayat bilgisi öğretimi*. Nobel Yayın Dağıtım. Ankara.
- Bümen, N. T. (2006). Program geliştirmede bir dönüm noktası: yenilenmiş Bloom taksonomisi. *Eğitim ve Bilim*, 31(142), 3-14
- Candan, D. G., ve Ergen, G. (2014). 3. sınıf hayat bilgisi ders kitaplarının temel evrensel değerleri içermesi bakımından incelenmesi. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(1).
- Creswell, J. W. (2017). *Eğitim araştırmaları: Nicel ve nitel araştırmanın planlanması, yürütülmesi ve değerlendirilmesi*. Edam.
- Çubukcu, A., ve Bayzan, Ş. (2013). Türkiye’de dijital vatandaşlık algısı ve bu algıyı internetin bilinçli, güvenli ve etkin kullanımı ile artırma yöntemleri. *Middle Eastern ve African Journal of Educational Research*, 5(148), 148-174.
- Esemen, A., ve Sadioğlu, Ö. (2019). 2018 Tarihinde Yenilenen Hayat Bilgisi Öğretim Programı Kazanımlarında Ulusal Değerler. *Academy Journal of Educational Sciences*, 3(1), 14-27.
- Gökçe, D. E. (2021). *Hayat bilgisi ders kitaplarının değer öğretimi yaklaşımları açısından incelenmesi* (Master's thesis, Kırıkkale Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü/İlköğretim Ana Bilim Dalı/İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı).
- Kula, S., ve Çakar, B. (2015). Maslow ihtiyaçlar hiyerarşisi bağlamında toplumda bireylerin güvenlik algısı ve yaşam doyumu arasındaki ilişki. *Bartın Üniversitesi İİ BF Dergisi*, 6(12), 191-210.
- Merriam, S. B. (2018). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. S. Turan). Ankara: Nobel Akademi
- MEB. (1995). *Hayat bilgisi öğretim programları (ilkokul 1.2. ve 3. sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- MEB. (2018). *Hayat bilgisi öğretim programları (ilkokul 1.2. ve 3. sınıflar)*. Ankara: Millî Eğitim Bakanlığı.
- Ocak, G. ve Gündüz, M. (2006). 1998-2005 Hayat Bilgisi Ders Programlarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi (Afyonkarahisar İl Örneği). *Millî Eğitim*, 35(172), 40-54.

- Oker, D. ve Tay, B. (2019). İlkokul Öğrencilerinin Gözünden Hayat Bilgisi Dersi ve Öğrenmek İstedikleri Konular. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 5 (3), 409-425. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ekvad/issue/51148/666833>
- Öcal, A., Çakır, U. ve Özelmacı, Ş. (2016). İlkokul ve Ortaokul Ders Programlarında Afetten Korunma ve Güvenli Yaşam. *Alan Eğitimi Araştırmaları Dergisi*, 2 (2), 71-83. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/aleg/issue/24315/257671>
- Özden, M. ve Cavlazoğlu, B. (2015). İlköğretim fen dersi öğretim programlarında bilimin doğası: 2005 ve 2013 programlarının incelenmesi. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi- Journal of Qualitative Research in Education*, 3(2), 40-65. [Online]www.enadonline.com doi:10.14689/issn.2148-2624.1.3c2s3m
- Özden, Y. (2005). *Öğrenme ve öğretme*. Pegem A Yayıncılık. Ankara.
- Puspita, W. A., Sulistyorini, M. P., Wibowo, B. (2020, August). Learning clean, healthy and safe life behavior in inclusive early childhood education. In *International Conference on Early Childhood Education and Parenting 2019 (ECEP 2019)* (pp. 270-274). Atlantis Press.
- Samygin, S.I., Vereshchagin A.V. (2014a). “Global challenges of our time and the security of civilization of the third millennium” In: *European Social Science Journal*, (6-2), pp. 60-66.
- Sıcak, A., ve Eker, C. (2016). Hayat Bilgisi Öğretim Programı kazanımlarının öz düzenleme becerileri açısından incelenmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(1).
- Şahin, M. (2009). Cumhuriyetin Kuruluşundan Günümüze Türkiye’de Hayat Bilgisi Dersi Programlarının Gelişimi. *J. Int. Soc. Res*, 2(8).
- Şahin, T. Y. (2002). *Öğretim materyal ve teknolojileri*. Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretimi (ss. 281–315). Pegem A Yayıncılık. Ankara.
- Şeker F. (2005). *İlköğretim 1. kademe 1. 2. 3. sınıflarda okutulan hayat bilgisi öğretiminde yaparak yaşayarak öğrenme metodunun uygulanmasına yönelik bir değerlendirme*. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.)
- Taneri, A., ve Yüksel, S. (2020). Hayat bilgisi ders kitaplarının anahtar yetkinlikler açısından incelenmesi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 185-209.
- Tezcan, Ö. A. (2019). İlkokul öğrencilerinin bilişsel yapılarını tanılayıcı bir çalışma: Güvenli hayat. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(27), 106-121.
- Tutsak, S., ve Batur, Z. (2011). Cumhuriyetten günümüze Türk eğitim sisteminde ders kitabı incelemesine dair iki örnekleme. *Turkish Studies (Elektronik)*, 6(3), 355-389.
- Yalman, E. ve Uzunöz, A. (2021). *Nitel Araştırmalarda Geçerlik ve Güvenirlilik* (İçinde: Bilimsel araştırma becerileri ve araştırmada güncel desenler Makale incelemeleri ve örnek makale çalışmalarıyla. Editör: A. Uzunöz. ss. 103-117.) Pegem A Yayıncılık. Ankara.

Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayınevi, Ankara.

Extended Summary

Introduction

The concept of trust has become an important issue in today's world, connected to both the needs of individuals and society. In this respect, the concept of trust, which is also a subject of educational psychology, forms the basis of human life. According to Maslow's hierarchy of needs, the need for security is considered a prerequisite for the fulfillment of other social needs. Therefore, well-planned educational programs contribute to the development of individuals and society by analyzing these needs. In primary education, the life skills course plays a significant role in promoting a safe life. The textbooks used in life skills courses should be organized in accordance with the curriculum and provide support to teachers in guiding the process. Therefore, the life skills course encountered in the early years of education is important for supporting awareness and skills related to a safe life. When the literature is reviewed, it is noted that apart from the disaster protection-based research on safe living by Öcal, Çakır ve Özelmacı (2016), there have been no studies examining life skills teaching programs and textbooks. This research is important in terms of addressing the lack of examination of life skills teaching program achievements and activities in terms of "safe living." The aim of the study is determined to examine the life skills teaching program achievements and textbook activities in terms of safe living. In line with this aim, the following sub-problems were addressed: (1) What achievements related to safe living are included in the Life Skills 1st, 2nd, and 3rd-grade teaching programs? How is the distribution of these achievements according to units? (2) What activities related to safe living are included in the Life Skills 1st, 2nd, and 3rd-grade textbooks?

Method

Basic qualitative research design was used in this study. In the study, basic qualitative research design was used to understand the gains of the Life Science curriculum and textbooks at a basic level in terms of safe living. The study group of the research consists of 1st, 2nd, 3rd grade Life

Studies textbooks and 1st, 2nd, 3rd grade Life Studies Curriculum. In this study, the Life Studies textbooks that were deemed appropriate to be taught in primary schools in Kütahya by the Ministry of National Education, Board of Education, were determined as criteria. The research data were analysed through document analysis. In the data sources of the research, the concepts of "safe life and safe" were scanned and the findings were reflected in the figures. The fact that only 1st, 2nd, 3rd grade Life Science Curriculum and textbooks were used as data sources in the study may be a limitation, but the fact that the examined curriculum is a basic basis for the 1st, 2nd, 3rd grade Life Science course in Turkey reduces this limitation. In the research, the criteria of credibility, consistency and transferability used in qualitative data were utilised. In order to ensure the consistency and confirmability of the research, the steps applied from the data collection process to data analysis were submitted to expert opinion.

Finding

According to the findings of the study, when the achievements of the 1st, 2nd, 3rd Grade Life Science Curriculum (2018) were examined, it was determined that the achievements for safe living showed a balanced distribution according to the grade levels. According to the content of the achievements in question, it is seen that especially the achievements of the safe life unit are spirally included in the curriculum. When the distribution of the learning outcomes for safe life in the Life Sciences Curriculum (2018) was examined, it was determined that safe life was emphasised in all learning outcomes or learning outcome descriptions of the Safe Life unit. In other findings related to safe living, it was determined that there was only one outcome at the 3rd grade level and no outcome was found at the 2nd grade level. In the 1st grade Life Studies Curriculum, four more learning outcomes were found in addition to the Safe Life unit.

When the life science textbooks were examined, it was determined that there were activities suitable for all learning outcomes related to safe life in the 1st grade Life Science Curriculum. In the 2nd grade Life Studies course, although there are no outcomes related to safe life in the units other than the "Safe Life" unit, it is noteworthy that safe life findings are reached in the activities in the textbook. In the 3rd grade Life Studies textbook, it was determined that there were activities for all of the learning outcomes related to safe life in the 3rd grade Life Studies Curriculum.

As a result, it was determined that safe life outcomes are not equally distributed according to the units in the curriculum and are not sufficient; this situation is more evident especially at the 2nd grade level; the activities related to safe life in the textbooks and the curriculum outcomes generally overlap, the activities are appropriate for the grade level, but they have some limitations in terms of content.

In the life science course, which is encountered in the first years of basic education, the inclusion of achievements and activities related to safe living in the curriculum and textbooks is important in terms of students having knowledge and skills about the concept of trust, which is one of the most basic needs of students. Therefore, it can be suggested that the Life Studies curriculum should be evaluated by the curriculum development commission and enriched in terms of safe life. By increasing the quality of the activities in the Life Studies textbooks, activities based on learning by doing and experiencing can be included more in the books. This research is limited to the examination of safe life outcomes and activities in primary school 1st, 2nd, 3rd grade Life Studies curriculum and textbooks. In the following processes, researches can be conducted in which teachers' and students' opinions are taken in terms of the suitability, functionality and applicability of the achievements and activities related to safe life to the student level.

ETİK BEYAN: “Hayat Bilgisi Öğretim Programı Kazanımlarının ve Ders Kitaplarının Güvenli Yaşam Açısından İncelenmesi” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamıştır ve veriler toplanmadan önce Kütahya Dumlupınar Üniversitesi Girişimsel Olmayan Klinik Araştırmalar Etik Kurulu’ndan 23/11/2023 tarih ve 246324 sayılı etik izin alınmıştır. Karşılaşılacak tüm etik ihlallerde “Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi Yayın Kurulunun” hiçbir sorumluluğunun olmadığı, tüm sorumluluğun Sorumlu Yazara ait olduğu ve bu çalışmanın herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiş olduğunu taahhüt ederim.